

Sygn. akt I C 1438/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2020 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Lidia Grzelak

Protokolant st. sekr. sąd. Jolanta Dziki

po rozpoznaniu w dniu 25 lutego 2020 r. w Ciechanowie

I sprawy z powództwa (...) S.A. w G.

przeciwko M. S.

o zapłatę 1619,10 zł

1. zasądza od pozwanego M. S. na rzecz powoda (...) S.A. w G. kwotę 1619,10 zł (jeden tysiąc sześćset dziewiętnaście złotych dziesięć groszy) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 marca 2019 r. do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego M. S. na rzecz powoda (...) S.A. w G. kwotę 947,00 zł (dziewięćset czterdzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 917,00 zł (dziewięćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

II sprawy z powództwa M. S.

przeciwko (...) S.A. w G.

o zapłatę 1274,52 zł

1. zasądza od pozwanego (...) S.A. w G. na rzecz powoda M. S. kwotę 1274,52 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt cztery złote pięćdziesiąt dwa grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 31 października 2019 r. do dnia zapłaty;
2. zasądza od pozwanego (...) S.A. w G. na rzecz powoda M. S. kwotę 387,00 zł (trzysta osiemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 287,00 zł (dwieście osiemdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia Lidia Grzelak

Sygn. akt I C 1438/19

UZASADNIENIE

W dniu 10 lipca 2019 r. powód (...) S.A. w G. wniósł do Sądu Rejonowego w Ciechanowie pozew, wnosząc o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego M. S. kwoty 1619,10 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 2 marca 2019 r. do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Nakazem zapłaty z dnia 30 lipca 2019 r. wydanym w postępowaniu upominawczym w sprawie I Nc 1224/19 Sąd uwzględnił roszczenie powoda w całości.

Pozwany M. S. złożył sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, wnosząc o oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Jednocześnie M. S. wniósł do Sądu Rejonowego w Ciechanowie pozew, wnosząc o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego (...) S.A. w G. kwoty 1274,52 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty. Ponadto powód wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą I C 1446/19.

Pozwany (...) S.A. w G. odpis pozwu otrzymał w dniu 31 października 2019 r.

Pozwany (...) S.A. w G. wniósł o oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powoda na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Postanowieniem z dnia 9 stycznia 2020 r. Sąd połączył do wspólnego rozpoznania sprawy I C 1438/19 z powództwa (...) S.A. w G. przeciwko M. S. o zapłatę oraz sprawy I C 1446/19 z powództwa M. S. przeciwko (...) S.A. w G. o zapłatę.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 sierpnia 2017 r. (...) S.A. w G. dokonał na wniosek M. S. ustalenia warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej budynku mieszkalnego w zakresie zwiększenia mocy przyłączeniowej (wniosek k. 7, warunki przyłączenia k. 8 – 9).

W dniu 9 sierpnia 2017 r. (...) S.A. w G. i M. S. zawarli umowę o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej nr (...). Zgodnie z umową operator zobowiązał się do budowy przyłącza oraz rozbudowy sieci w terminie 14 miesięcy; w tym terminie miał nastąpić odbiór techniczny. Umowa przewidywała możliwość przedłużenia terminu realizacji przyłącza w przypadku wystąpienia przeszkód w realizacji spowodowanych działaniem bądź brakiem współdziałania ze strony M. S. oraz w przypadku okoliczności niezależnych od stron związanych ze spadkiem temperatury powietrza, brakiem zgody osoby trzeciej oraz przekroczenia przez organ administracji ustawowego terminu – o czas odpowiadający liczbie dni, w których przeszkoda istniała (§ 4 ust. 6 – 8). Na operatorze spoczywał obowiązek zawiadomienia M. S. o przyczynach opóźnienia i wyznaczenia innego terminu zakończenia prac przyłączeniowych (§ 4 ust. 9). Zgodnie z § 6 umowy, M. S. zobowiązany był do zapłaty na rzecz operatora opłaty za przyłączenie w wysokości ustalonej według taryfy wraz z podatkiem VAT obowiązujących na dzień odbioru technicznego, przy czym opłatę szacunkową za przyłączenie ustaloną na dzień określenia warunków przyłączenia określono na kwotę 5588,38 zł brutto tj. 4543,40 zł netto, zastrzegając jednocześnie możliwość zmiany stawki podatku VAT. Wystawienie faktury na opłatę za przyłączenie miało nastąpić w terminie 7 dni od dokonania odbioru technicznego, zaś zapłata w terminie 14 dni od doręczenia faktury M. S.. W § 7 umowa przewidywała obowiązek zapłaty kar umownych obciążających strony umowy w wysokości 0,2 % szacowanej opłaty za przyłączenie za każdy dzień zwłoki w dotrzymaniu terminu realizacji – w przypadku operatora oraz niedostarczenia oświadczenia o gotowości instalacji przyłączanej – w przypadku M. S. (umowa k. 10 – 11).

Wykonanie umowy przez (...) S.A. w G. nastąpiło po upływie terminu wynikającego z umowy z dnia 9 sierpnia 2017 r. W związku z wykonaniem umowy ogłoszono łącznie sześć przetargów, z których pierwszych pięć unieważniono. Dodatkowo na zmianę daty wykonania umowy miała wpływ konieczność zmiany sposobu wykonania przez wykonanie przejścia poprzecznego przyłączem pod drogą powiatową sposobem „przewiertu” lub „przycisku” w rurze osłonowej bez rozkopywania drogi (dokumentacja przetargowa k. 76 – 101, 112 – 115, projekt budowlano – wykonawczy k. 102 – 111, zeznania świadków P. K. k. 121 – 122, R. G. k. 122 - 123).

W dniu 1 lutego 2019 r. (...) S.A. w G. dokonał odbioru technicznego (protokół odbioru k. 12 – 13).

W dniu 5 lutego 2019 r. (...) S.A. w G. wystawił fakturę na opłatę za przyłączenie na kwotę 7207,48 zł brutto tj. 5859,74 zł netto wraz z podatkiem VAT w wysokości 23 % (faktura k. 14, taryfa k. 15 - 16).

Termin płatności faktury określono na dzień 1 marca 2019 r. (bezsporne).

M. S. zapłacił na rzecz (...) S.A. w G. z tytułu opłaty za przyłączenie kwotę 5588,38 zł (bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych powyżej dokumentów, zeznań świadków P. K. (k. 121 – 122) i R. G. (k. 122 - 123) oraz zeznań pozwanego (powoda) M. S. (k. 123 - 124).

Wskazać należy, że złożone w sprawie dokumenty są w pełni wiarygodne; żadna ze stron nie kwestionowała ich mocy dowodowej, podobnie jak zeznań świadków.

Zeznania pozwanego (powoda) M. S., aczkolwiek wiarygodne, nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy; odnoszą się w znacznej mierze do prezentowanej przez niego oceny prawnej bezspornego stanu faktycznego. Strony jedynie odmienne oceniają pod względem prawnym zapisy zawartej umowy z dnia 9 sierpnia 2017 r.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu, zarówno powództwo (...) S.A. w G., jak i powództwo M. S., zasługują na uwzględnienie w całości.

Odnosząc się do kwestii roszczenia zgłoszonego przez powoda (...) S.A. w G. wskazać należy, że – wbrew przekonaniu pozwanego M. S. – treść zawartej przez strony umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej nr (...) przewidywała możliwość zmiany wysokości należnej operatorowi opłaty za przyłączenie, co wynika wprost z treści § 6 ust. 1 i 2 umowy. Ustalenie wysokości opłaty za przyłączenie nastąpić miało według stawek wynikających z taryfy operatora oraz stawki podatku VAT obowiązujących na dzień odbioru technicznego, a zatem według stanu na dzień 1 lutego 2019 r. Wskazana w ust. 2 § 6 umowy opłata w wysokości 5588,38 zł brutto ma charakter szacunkowy; jest wysokość została ustalona na dzień określenia warunków przyłączenia tj. 1 sierpnia 2017 r.

Zgodnie z zasadami języka polskiego przymiotnik „szacunkowy” oznacza taki, który nie jest określony dokładnie; odnosi się do przybliżonego określenia wartości, wielkości lub ilości czegoś. Najbardziej znane wyrazy bliskoznaczne to: przybliżony, przewidywany, zbliżony, prawdopodobny, hipotetyczny, orientacyjny, przypuszczalny.

Wskazana zatem w § 6 ust. 2 wysokość opłaty za przyłączenie tj. 5588,38 zł miała jedynie w sposób przybliżony określić ostateczną jest wysokość, która zależna była od opłaty ustalonej według taryfy obowiązujące na dzień odbioru technicznego, a nie – jak opłata szacunkowa – na dzień określenia warunków przyłączenia, oraz od wysokości stawki podatku VAT. Szczegółowe zasady ustalenia opłaty za wymianę lub przebudowę przyłącza związaną ze zwiększeniem mocy przyłączeniowej dokonywaną na wniosek przyłączonego podmiotu grupy V zawarte są w przepisach taryfy obowiązującej w powodowym przedsiębiorstwie.

Pozwany M. S. kwestionuje wysokość ustalonej opłaty za przyłączenie, uznając, że opłata wskazana w umowie z dnia 9 sierpnia 2017 r. miała charakter ostateczny, zaś przymiotnik „szacunkowy” odnosił się wyłącznie do kwestii wysokości podatku VAT. Przeczy temu literalna treść przepisu § 6 umowy, który zawiera sformułowanie „szacunkowa opłata za przyłączenie”. Pozwany M. S. nie wykazał natomiast, do czego jest zobowiązany z mocy art. 6 kc, że ustalenie wysokości opłaty za przyłączenie wskazanej w fakturze z dnia 5 lutego 2019 r. nastąpiło z naruszeniem reguł wskazanych w umowie, w szczególności stawek i zasad określonych w taryfie operatora.

W związku z powyższym Sąd uwzględnił powództwo (...) S.A. w G. i zasądził od pozwanego M. S. na jego rzecz kwotę 1619,10 zł tytułem różnicy pomiędzy opłatą za przyłączenie wynikającą z faktury a kwotą zapłaconą dotychczas przez pozwanego M. S. odpowiadającą wysokości opłaty szacunkowej za przyłączenie wskazanej w umowie z dnia 9 sierpnia 2017 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2 marca 2019 r. do dnia zapłaty.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc, który stanowi, iż strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Pozwany M. S. przegrał proces w całości, zatem zobowiązany jest zwrócić powodowi (...) S.A. w G. poniesione przez niego koszty procesu w kwocie 947,00 zł, w tym 30,00 zł tytułem opłaty sądowej, 900,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika powoda Sąd ustalił na podstawie § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

W zakresie roszczenia zgłoszonego natomiast przez powoda M. S. przeciwko pozwanemu (...) S.A. w G. co do żądania zapłaty kwoty 1274,52 zł tytułem kary umownej stwierdzić należy, że również zasługuje na uwzględnienie.

Wysokość kary umownej nie była kwestionowana przez pozwanego (...) S.A. w G., a jedynie zasadność obciążenia go obowiązkiem zapłaty kary umownej. Zasady ustalenia wysokości kary umownej, jak też podstawa jej nałożenia, określone zostały w § 7 ust. 1 umowy z dnia 9 sierpnia 2017 r.

Zgodnie z § 7 ust. 1 umowy z dnia 9 sierpnia 2017 r. powód M. S. jest uprawniony do żądania zapłaty kary umownej w razie zwłoki operatora w dotrzymaniu terminu realizacji przyłączenia.

Dodatkowo wskazać należy, że zapisy umowy zawarte w § 4 ust. 6 – 8 przewidują możliwość wystąpienia opóźnienia w wykonaniu prac przyłączeniowych i przedłużenia terminu ich wykonania o konkretny okres, w okolicznościach przewidzianych w umowie.

Pozwany (...) S.A. w G. wskazał, że wykonanie prac przyłączeniowych po terminie wynikającym z umowy było skutkiem problemów w wyłonieniu wykonawcy dokumentacji projektowej. Ogłoszono sześć przetargów, co wpłynęło na czas trwania procedury przetargowej. Ponadto, po wyłonieniu wykonawcy dokumentacji projektowej okazało się, że konieczna jest zmiana sposobu wykonania przyłącza; zamiast standardowego wykopu otwartego należało wykonać przejście poprzeczne przyłączem pod drogą powiatową sposobem „przewiertu” lub „przycisku” w rurze osłonowej bez rozkopywania drogi. Tym niemniej, w ocenie Sądu, pozwany (...) S.A. w G. nie wykazał, że podnoszone przez niego uwarunkowania miały charakter opóźnienia w spełnieniu świadczenia będące następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności, a nie zwłoki w rozumieniu art. 476 kc. Wskazać należy, że pozwany (...) S.A. w G. miał zagwarantowany w umowie (...) - miesięczny termin na wykonanie umowy. Pozwany nie wykazał, że wszystkie podejmowane czynności były podejmowane terminowo, a jedynie okoliczności obiektywne uniemożliwiały wykonanie prac przyłączeniowych w umówionym terminie. Trudno bowiem uznać, że wielokrotne ogłoszenia przetargu i konieczność zmiany sposobu wykonywania prac przyłączeniowych nie były możliwe do przewidzenia, skoro nawet świadkowie P. K. i R. G. – pracownicy pozwanego przedsiębiorstwa, wskazywali, że sprawa miała nietypowy charakter, a problem był znany już na etapie ogłoszenia przetargu. Podkreślić należy, że pozwany (...) S.A. w G. nie zawiadomił powoda M. S. o pojawiających się trudnościach i powstałym opóźnieniu.

Uznać zatem należy, że powód M. S. swoje roszczenie wywodzi wprost z treści § 7 ust. 1 umowy z dnia 9 sierpnia 2017 r. oraz art. 483 § 1 kc, zgodnie z którym można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy (kara umowna). Stosownie do art. 484 § 1 kc, w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły.

Kara umowna stanowi zatem ryczałtowo określony surogat odszkodowania należnego wierzycielowi z tytułu odpowiedzialności kontraktowej dłużnika. Zastrzeżona przez strony stosunku obligacyjnego kara umowna należy się zatem wierzycielowi tylko wtedy, gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie przez dłużnika zobowiązania niepieniężnego jest następstwem okoliczności, za które on ponosi odpowiedzialność. W uchwale składu siedmiu sędziów Sąd Najwyższy z dnia 6 listopada 2003 r. w sprawie III CZP 61/03, że zastrzeżenie kary umownej na wypadek niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania nie zwalnia dłużnika z obowiązku jej zapłaty

w razie wykazania, że wierzyciel nie poniósł szkody. Kara umowna jest zatem swoistą postacią odszkodowania za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy. Zakres odpowiedzialności z tytułu kary umownej pokrywa się z zakresem ogólnej odpowiedzialności kontraktowej dłużnika z art. 471 kc, gdyż od przewidzianego tym przepisem odszkodowania kara umowna różni się tylko tym, że przysługuje ona niezależnie od poniesionej szkody. Możliwość dochodzenia zapłaty kary umownej nie jest w żadnej mierze uzależniona od wystąpienia po stronie wierzyciela szkody majątkowej. Naruszenie postanowień umownych (nienależyte wykonanie lub niewykonanie umowy) jest wystarczającą okolicznością do żądania kary umownej. Kara umowna ma rekompensować ogół skutków, jakie towarzyszą niewykonaniu zobowiązania w sferze interesów wierzyciela i stanowić dodatkowe zabezpieczenie prawidłowego wykonania umowy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie V ACa 1487/17, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 13 lutego 2019 r. w sprawie I ACa 517/18). Kara umowna zastrzeżona przez strony na wypadek zwłoki wykonawcy w wykonaniu zobowiązania, oznacza, że podstawą odpowiedzialności wykonawcy z tytułu kary umownej pozostaje wina wykonawcy w nieterminowym zakończeniu prac (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie V AGa 207/18). Jeżeli strony umowy wyraźnie przewidziały kary umowne za zwłokę w wykonaniu przedmiotu umowy, a kodeks cywilny wyraźnie odróżnia „zwłokę” od zwykłego „opóźnienia”, przyjąć należy, iż strona ma podstawę do naliczania kar umownych jedynie za takie opóźnienie w wykonaniu zobowiązania, które było następstwem okoliczności, za które druga strona ponosi odpowiedzialność wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 25 sierpnia 2019 r. w sprawie I AGa 4/18).

Niewątpliwie, przyporządkowanie kary umownej podstawowym zasadom odpowiedzialności kontraktowej powoduje, pozwany, który kwestionuje istnienie wierzytelności z tytułu kary umownej, może bronić się zarzutem, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania (zwłoka w wykonaniu prac objętych umową) było następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności, czyli okoliczności przez niego niezawinionych.

Ocena dochowania staranności przez wykonawcę musi uwzględniać nie tylko technologiczną możliwość wykonania prac ale także możliwości produkcyjne przy założeniu normalnego (prawidłowego w świetle zasad racjonalności ekonomicznej) toku organizacji pracy. Jeśli więc w toku planowania działalności przedsiębiorstwa wykonawca w sposób prawidłowy (racjonalny i odpowiadający potrzebom technicznym) rezerwuje czas potrzebny mu przy prawidłowym współdziałaniu zamawiającego na wykonanie umowy to nie można wykonawcy postawić zarzutu niestaranności (niedbalstwa) w wykonywaniu świadczenia.

Zdaniem Sądu, w niniejszej sprawie, pozwane przedsiębiorstwo nie wykazało, że wykonanie prac przyłączeniowych po upływie uzgodnionego terminu nastąpiło wskutek okoliczności, za które (...) S.A. w G. nie ponosi odpowiedzialności. Wskazać należy, że zastrzeżony w umowie termin był wystarczający na wykonanie prac. Podnoszone przez operatora okoliczności związane z problemami z wyłonieniem w drodze przetargu wykonawcy dokumentacji projektowej ujawniły się w procesie przetargowym, a powody związane z konieczności wykonania prac odmienną metodą – bardziej pracochłonną i kosztową, były już w tym okresie również znane. Pomimo tego pozwane przedsiębiorstwo nie dokonało żadnych zmian w procedurze przetargowej, nie współdziałało również w tym zakresie z powodem M. S..

W związku z powyższym Sąd zasądził od pozwanego (...) S.A. w G. na rzecz powoda M. S. tytułem kary umownej kwotę 1274,52 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pozwu tj. od dnia 31 października 2019 r. do dnia zapłaty (art. 455 kc).

O kosztach tego procesu Sąd orzekł również na podstawie art. 98 kpc. Pozwany (...) S.A. przegrał proces w całości, zatem zobowiązany jest zwrócić powodowi M. S. poniesione przez niego koszty procesu w kwocie 387,00 zł, w tym 100,00 zł tytułem opłaty sądowej, 270,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego oraz 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika pozwanej Sąd ustalił na podstawie § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.